

Lisans Ö?rencileri ?çin ?statistiksel Okuryazarlık Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lisans Ö?rencileri ?çin ?statistiksel Okuryazarlık Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25372>

Özet

Lisans Ö?rencileri i?in i?statistiksel Okuryazarlık Ölçe?i, 2012 y?l?nda F. ?ahin taraf?ndan Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmif? özgün bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, üniversite düzeyindeki ö?rencilerin **istatistiksel okuryazarlık** (Statistical Literacy) düzeylerini geçerli ve güvenilir bir biçimde tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ölçek geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin istatistiksel bilgiyi anlama, yorumlama ve günlük hayattaki ba?lamlarda ele?tirel olarak kullanma becerilerini de?erlendirmeye odaklanm??t?r.

Ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin sadece formülleri bilme düzeyini de?il, ayn? zamanda veriye dayalı kararlar verme yeteneklerini de ölçmektir. Bu, istatistik e?itiminin hedeflerine ula??p ulaşamad??n? de?erlendirmek ve ilgili ders içeriklerinin geli?tirilmesi için somut veriler sağlamak aç?s?ndan önem ta??maktadır.

Anahtar Kelimeler

i?statistiksel okuryazarlık, istatistik e?itimi, ölçme arac? geli?tirme, lisans ö?rencileri, psikometrik özellikler.

Yazarlar

F. ?ahin

Amaç

Ölçe?in temel **amac?**, lisans düzeyinde e?itim gören ö?rencilerin istatistiksel kavramlar? ne ölçüde anlad?klar?n? ve bu bilgileri ele?tirel dü?ünce süreçlerine nasıl entegre ettiklerini ölçmektir. Geleneksel istatistik derslerinin ötesinde, bu araç ö?rencilerin karma??k istatistiksel raporlar?, grafikleri ve veriye dayalı argümanlar? de?erlendirme yetene?ini belirlemeyi hedefler.

Bu ölçüm, yüksekö?retim kurumlar?na istatistik e?itiminin etkinli?ini de?erlendirme ve ders müfredatlar?n? ö?rencilerin gerçek ihtiyaçlar?na göre yeniden yapılandırma konusunda de?erli geri bildirimler sağlamak üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, özellikle farklı disiplinlerdeki ö?rencilerin istatistiksel yeterlilik düzeylerini kar??la??t?rmaya olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, psikoloji, e?itim bilimleri ve sosyal bilimler alanlar?nda giderek merkezi bir rol oynayan **istatistiksel okuryazarlık** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, sadece hesaplama ve prosedürel becerileri de?il, ayn? zamanda istatistiksel sonuçlar? ba?lam içinde anlama, ele?tirel

de?erlendirme ve bu sonuçlar? etkili bir ?ekilde ileti?im kurma yetene?ini de içerir.

?ahin (2012) çal??mas?nda, bu yap?y? temel olarak ö?rencilerin verileri okuma, grafikleri do?ru bir ?ekilde yorumlama, olasılık temelli ç?kar?mlar yapma ve istatistiksel süreçlerin temel mant???n? kavrama becerileri üzerine kurmu?tur. Bu yap?, modern istatistik e?itiminin temel prensipleriyle uyumlu olarak, ö?rencilerin veri döngüsünün tüm a?amalar?n? anlamalar?n? gerektirir.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, yüksek lisans tezi metodolojisinin gerektirdi?i standartlara uygun olarak yürütülmü?tür. Kaynak içerikte spesifik katsay?lar belirtilmemi? olsa da, geli?tirme sürecinde kapsam geçerli?ini sa?lamak amacıyla alan?nda uzman görüşlerine ba?vurulmu?tur.

Ayr?ca, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamak için **yap? geçerli?i** (Construct Validity) analizleri uygulanm??t?r. Bu analizler genellikle Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi tekniklerini içerir ve ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda toplan?p toplanmad???n? gösterir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçme arac?n?n tutarlılı???n? ve kararlılı???n? de?erlendirmek amacıyla tez kapsam?nda gerçekleştirilmi?tir. ?ç tutarlılı???n? (Internal Consistency) belirlenmesi için yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alfa** (Cronbach's Alpha) katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? istatistiksel okuryazarlık yap?s?n? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret eder.

Güvenirlik çal??malar?n?n bir di?er a?amas?, ölçe?in zamana ba?lı? kararlılı???n? (Test-Retest Reliability) incelemek olabilir. Bu tür çal??malar, ayn? ö?rencilere farklı zaman dilimlerinde uygulanan test sonuçlar?n?n ne kadar benzer oldu?unu göstererek ölçe?in kararlılık düzeyini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Geli?tirme çal??malar?nda, ölçe?in yap?sal boyutlar?n? belirlemek ve istatistiksel okuryazarlık yap?s?n?n alt bile?enlerini ke?fetmek üzere **Faktör Analizi** (Factor Analysis) teknikleri kullanılm??t?r. Bu analizler, ölçe?in tek boyutlu mu yoksa verileri okuma, yorumlama ve ele?tirel de?erlendirme gibi birden fazla alt boyuttan m? olu?tu?unu anlamak için kritik öneme sahiptir.

Tipik olarak, ölçek geli?tirme a?amas?nda öncelikle **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (EFA) kullanılarak maddelerin yüklenme desenleri incelenmi? ve teorik olarak beklenen boyutlar do?rulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in yap?sal modelinin sa?amlı???n? ve psikometrik kalitesini

desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental) Ölçe?i

Format: Kaynakta spesifik derecelendirme formatı belirtilmemiştir. Ancak, istatistiksel okuryazarlık yeteneğini ölçtüğü için, muhtemelen çoktan seçmeli veya kısa cevap gerektiren performans temelli maddelerden oluşmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Lisans Ö?rencileri (Undergraduate Students)

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığı

Population Details: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans programlarına kayıtlı, istatistik dersi almış veya almakta olan ö?renciler.

Test Methodology: Psikometrik test geliştirme metodolojisi uygulanarak, istatistiksel kavramsal anlayış ve uygulamaya yönelik maddeler hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İstatistiksel beceri, yüksekö?retim, psikometri, istatistiksel okuryazarlık, ölçek geliştirme, Şahin 2012.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Tez Kurumu)

İzinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, 2012 yılında F. Şahin'in Yüksek Lisans Tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve ticari kullanım için gerekli izin ve ücret bilgileri, yazarın kendisine veya tezin sunulduğu kurum olan Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne başvurularak öğrenilmelidir. Tez çalışması olduğu için, akademik araştırmalarda kaynak gösterilerek kullanılması genellikle mümkündür.

Referanslar

Şahin, F. (2012). *Lisans ö?rencileri için ?statistiksel Okuryazarlık Ölçe?i geli?tirilmesi çal??ması* (Yüksek Lisans Tezi). Bo?aziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bu tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerindeki bağlantısı şudur: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [lisans-ogrencileri-icin-istatistiksel-okuryazarlik-olcegi-toad.pdf](#)

Lisans Ö?rencileri ?çin ?statistiksel Okuryazarlık Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığından bu bölüme eklenememiştir. Maddelerin tamamına, uygulama talimatlarına ve puanlama anahtarına erişim için yazarın orijinal yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir. Maddeler tezin ekler bölümünde bulunabilir.